

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 4CoP/5/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3519200924
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Anderlová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3519200924.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivety Anderlovej a sudcov JUDr. Eriky Zajacovej a JUDr. Jozefa Šuleka v právnej veci navrhovateľky K. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom P., Y. XXX, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. M. Z., spol. s r.o., so sídlom Y., J. sv. M. XXX/XX, proti osobe povinnej výživou S. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. S. nad I., D. I. XXX/X, zastúpenému Advokátskou kanceláriou K. & K. s.r.o., so sídlom G., K. 8, o zvýšenie výživného, o odvolaní osoby povinnej výživou proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 7.októbra 2019, č. k. 5Pc/6/2019-118, takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie .

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie vo výroku I. zvýšil vyživovaciu povinnosť osobe povinnej výživou (ďalej aj „otcovi navrhovateľky“) na navrhovateľku K. A., nar. XX.XX.XXXX, zo sumy 66,38 Eur na sumu 320,- Eur mesačne s účinnosťou od 01.04.2019, ktoré výživné je otec navrhovateľky povinný platiť mesačne vždy do 20. dňa vopred k rukám navrhovateľky. Vo výroku II. určil nedoplatok na zročnom výživnom z titulu jeho zvýšenia za obdobie od 01.04.2019 do 07.10.2019 v sume 1.325,37 Eur a povinnému uložil povinnosť zaplatiť ho navrhovateľke v splátkach vo výške 50,- Eur mesačne, popri bežnom výživnom pod stratou výhody splátok nezaplatením čo len jednej splátky. Výrokom III. zmenil rozsudok Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom, č.k. 7P/885/2008-36 zo dňa 14.01.2009, v časti týkajúcej sa určenia výživného na navrhovateľku. Výrokom IV. navrhovateľke voči otcovi priznal právo na náhradu trov konania vo výške 2.050,29 Eur, ktoré trovy je otec navrhovateľky povinný zaplatiť k rukám právneho zástupcu navrhovateľky do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V odôvodnení uviedol, že navrhovateľka sa návrhom doručeným súdu dňa 01.04.2019 domáhala zvýšenia výživného na sumu 200,- eur, neskôr v priebehu konania došlo k zmene návrhu, kedy navrhovateľka požadovala zvýšenie výživného na sumu 320,- eur. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil, že naposledy bola vyživovacia povinnosť otca k navrhovateľke určená rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č.k. 7P/885/2008-36 zo dňa 14.01.2009, kedy bola zvýšená zo sumy 33,18 eur na sumu 66,38 eur mesačne. V čase posledného určenia výživného bola navrhovateľka žiačkou 3. ročníka základnej školy. Matka navrhovateľky v tom čase deklarovala okrem bežných nákladov výdavky na stravné vo výške 19,92 eur a poplatok vo za krúžok brušného tanca vo výške 23,23 eur polročne. Otec navrhovateľky bol v tom čase ženatý, bez ďalšej vyživovacej povinnosti, jeho príjem dosahoval výšku 427,86 eur. Otec okrem určeného výživného na výživu navrhovateľky ničím neprispieval a ani sa s ňou nestretával. V súčasnosti je navrhovateľka študentkou štvrtého ročníka Súkromnej hotelovej akadémie so sídlom v G.. Na túto školu bola prijatá dňom 12.04.2018, potom ako bola E. akadémia v N. Y. zrušená. Súd prvej inštancie vzal do úvahy výdavky titulom školného (od 01.04.2019) sumu 1.300,- eur ročne. Pravidelné mesačné výdavky navrhovateľky ustálil na sumu 520,- eur mesačne. Z toho: školné 130,- eur, školské pomôcky 10,- eur, doučovanie 20,- eur, stravovanie v škole 160,- eur, dochádzka do školy 50,- eur, aktivity v škole 20,- eur, oblečenie, obuv drogéria 30,- eur, lieky na alergiu

30,- eur, poistenie 30,- eur a mobil 40,- eur. Navrhovateľka žije v domácnosti s matkou, ktorá plní svoju vyživovaciu povinnosť dobrovoľne, a ktorá má ďalšiu vyživovaciu povinnosť k S. A., nar. XX.XX.XXXX. Otec navrhovateľky je zamestnaný ako vodič s priemernou výškou príjmu za posledných 10 mesiacov 42.223,- Kč (po prepočte 1.655,93 eur). Z toho priemerná výška odmeny za prácu predstavuje sumu 866,03 eur a výška diét 789,91 eur. Otec navrhovateľky má ďalšiu vyživovaciu povinnosť voči mal. K. H., nar. XX.XX.XXXX. Z takto zisteného stavu súd prvej inštancie dospel k záveru, že návrh je dôvodný a výživné zvýšil na sumu 320,- eur, keďže výdavky navrhovateľky sa zvýšili na sumu 520,- eur, príjmy povinného sa zvýšili na 1655,- eur, a teda došlo k podstatnej zmene pomerov tak na strane oprávnenej, ako aj na strane povinného. Súd prvej inštancie právne svoje rozhodnutie odôvodnil § 62 ods. 1,2,4, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1, 78 ods. 1 a 3 Zákona o rodine. Súd prvej inštancie v závere odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol, že pred posledným pojednávaním nebola dodržaná 5 dňová lehota, (ale 4 dňová), avšak vzhľadom na prístup povinného počas súdneho konania a jeho právneho zástupcu súd dospel k záveru, že ďalšie odročenie pojednávania by bolo príliš formalistickým zachovávaním práv jednej strany na úkor možného porušeniu silnejšieho ústavného práva navrhovateľky na prejedanie veci v primeranej lehote. Priznanie trov konania odôvodnil súd prvej inštancie postojom a doterajším správaním povinného, ktorý okrem platenia minimálneho výživného neplní žiadnu z funkcií rodiča a zásadným spôsobom sa vyhýba rodičovskej zodpovednosti, pričom ak navrhovateľka vyvinula snahu o nadviazanie kontaktu tento odignoroval. Tento postoj povinného sa prejavoval aj pasivitou v celom priebehu súdneho konania. Súd preto priznal navrhovateľke nárok na náhradu trov právneho zastúpenia za 6 úkonov právnej služby podľa § 55 CMP, keďže uvedené považoval za spravodlivé.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie povinný z vyživovacej povinnosti - otec navrhovateľky. Odvolanie odôvodnil § 365 ods. 1 písm. b), d), e), f), g), h) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Odvolateľ má za to, že súd prvej inštancie mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval, resp. uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné pre zistenie rozhodujúcich skutočností, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, zistený skutkový stav neobstoí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany a procesného útoku rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Súd prvej inštancie nesprávne, resp. neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolateľ namietal, že navrhovateľka neodôvodnila, prečo nebola 10 rokov v kontakte s ním. Poukázal na to, že hoci výdavky sa zvýšili v roku 2015, o zvýšenie bolo žiadané až v roku 2019. Odvolateľ vytýkal súdu prvej inštancie, že sa nezaoberal štúdiom 20 ročnej navrhovateľky na súkromnej strednej škole, ktorá vyžaduje nemalé náklady, resp. konzultáciu rozhodnutia zmeniť školu s ním. Dôvodil, že v konaní sa nevyjadril, nakoľko sa chcel osobne vyjadriť na pojednávaní. Ďalej uviedol, že sa ospravedlnil s právnym zástupcom z dvoch známych pojednávaní, pričom namietal, že nebol informovaný o spôsobe vybavenia žiadosti o odročenie pojednávania. Otec navrhovateľky sa bránil tým, že predložil doklady o príjme, čo považoval za dostatočné zdokladovanie svojich pomerov. Tiež obsiahlo vysvetľoval dôvody nekontaktovania navrhovateľky. Odvolateľ vyjadril ten právny názor, že pre rozhodnutie vo veci je nevyhnutné vypočúť matku navrhovateľky, jej otčima, ako osoby spolužijúce v spoločnej domácnosti. Namietal nepreukázanie výdavkov navrhovateľky a ich neprimeranú výšku (napr. paušál na mobil 40,- eur, výdavky na súkromnú strednú školu 130,- eur mesačne), a teda nepreskúmateľnosť rozhodnutia v tejto časti, ako aj nedostatočne zistený stav veci. Vyjadril ten právny názor, že nemožno príjem zo zamestnania a diéty sčítať v jednu sumu a z nej vychádzať ako čistého príjmu. Otec navrhovateľky uviedol, že výživné je schopný platiť v rozmedzí sumy 200-220,- eur a prípadný nedoplatok na zročnom výživnom splácať v sume 20-30,- eur mesačne. Odvolateľ osobitne poukázal na to, že neboli splnené podmienky pre konanie pojednávania dňa 07.10.2019, kedy v piatok mu bolo doručené predvolanie a v pondelok sa malo konať pojednávanie, čím mu súd prvej inštancie odňal možnosť konať pred súdom. Z uvedených dôvodov žiadal rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na nové konanie.

3. Navrhovateľka v písomnom vyjadrení k odvolaniu žiadala rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Poukázala na to, že vyživovacia povinnosť rodičov k deťom je zákonnou povinnosťou rodičov. Uviedla, že vyživovacia povinnosť bola naposledy upravená pred 10 rokmi. Svoj nárok považuje za dôvodný, odôvodnený výdavkami vo výške 520,- eur mesačne. Zmenu školy odôvodnila zrušením pôvodnej školy v N. Y.. K tvrdeniam odvolateľa o zatatení príjmov z prác v zahraničí vyjadrila ten právny záver, že tieto nevlývajú na samotnú vyživovaciu povinnosť rodičov, pričom išlo o prácu popri štúdiu. Pomer hradenia

výživného povinným vo výške 60% z výdavkov navrhovateľka označila ako správne vzhľadom na prístup otca k nej.

4. Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal vec podľa § 65 a § 66 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP zrušiť a vec mu podľa § 391 ods. 1 CSP vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie o zvýšení výživného na preukázanej zmene pomerov na strane oprávnenej navrhovateľky v podobe rastu životných nákladov ako aj na zmene pomerov osoby povinnej výživou v podobe rastu príjmov, súčasne vychádzal z toho, že od poslednej úpravy výživného uplynulo už 10 rokov. Navrhovateľka v čase posledného rozhodnutia o určení výživného bola maloletým dieťaťom v treťom ročníku základnej školy s bežnými výdavkami a výdavkami na stravu v škole v sume 19,92 eur a krúžok tanca v sume 23,23 eur. Súd prvej inštancie zistil, že súčasné výdavky navrhovateľky podstatne vzrástli na sumu 520,- eur mesačne, pričom značnú časť nákladov tvoria výdavky spojené so štúdiom na súkromnej strednej škole, kde platí školné v sume 130,- eur mesačne, výdavky na pomôcky 10,- eur mesačne, doučovanie 20,-eur mesačne, dochádzka do školy 50,- eur mesačne, stravovanie v škole 160,- eur mesačne, aktivity v škole 20,- eur mesačne. Ďalšie výdavky navrhovateľky boli zistené v sume 30,- eur na oblečenie mesačne, na lieky v sume 30,- eur mesačne, poistenie v sume 30,- eur mesačne a mobilný telefón 40,- eur mesačne. Otec navrhovateľky v čase posledného rozhodnutia dosahoval príjem 427,86 eur, bol ženatý bez ďalšej vyživovacej povinnosti. Súčasný príjem otca navrhovateľky súd prvej inštancie ustálil vo výške 1.655,93 eur, a to sčítaním mzdy vo výške 866,03 eur a diét v sume 789,91 eur, ktoré otec poberá za zahraničné pracovné cesty. Otec navrhovateľky pracuje ako vodič medzinárodnej kamiónovej prepravy a má ďalšiu vyživovaciu povinnosť k maloletej K. H., nar. XX.XX.XXXX. Vzhľadom na príjem povinného rodiča v sume 1.655,93 eur mesačne, ktorý je štvornásobne vyšší ako pri poslednom rozhodnutí, posúdil súd prvej inštancie tento príjem ako dostatočný pre určenie výživného v sume 320,- eur mesačne aj pri existencii novej vyživovacej povinnosti povinného k v súčasnosti 9 ročnej dcére.

6. Odvolací súd považuje tento právny názor súdu prvej inštancie za predčasný, nakoľko súd prvej inštancie nedostatočne zistil skutočný stav veci.

7. Otec navrhovateľky ako osoba povinná z vyživovacej povinnosti v podanom odvolaní namietal oprávnenosť výšky výdavkov navrhovateľky ako aj výšku svojho príjmu a skutočnosť, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom mu znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Súd v konaní o určenie (zvýšenie) výživného v zmysle čl. 6, § 35, § 36 CMP postupuje v súčinnosti s účastníkmi konania tak, aby zistil skutočný stav veci a je povinný na účely skutočného stavu veci vykonať aj iné dôkazy ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci. Súd si môže osvojiť vhodné skutkové tvrdenia účastníkov, ak nemá pochybnosti o ich pravdivosti, len ak nie sú v rozpore s vykonaným dokazovaním (§ 37 CMP). Mimosporové konanie je typické dominanciou princípu oficiality a princípu materiálnej pravdy. Tieto vyžadujú od súdu, aby zistil skutočný stav veci, a teda v rámci dokazovania sa nemôže spoliehať len na dôkaznú iniciatívu účastníkov konania, ale aplikuje tzv. vyšetrovací, resp. vyhľadávací princíp civilného procesu

9. Odvolací súd po preskúmaní obsahu spisu musí konštatovať, že spôsob odročenia pojednávania zo dňa 16.09.2019 na deň 07.10.2019 a predvolania strany povinného naň po zmene návrhu je takým procesným postupom, ktorým súd prvej inštancie znemožnil odvolateľovi uskutočniť jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, keďže odvolateľovi nebola zachovaná lehota 5 dní na prípravu pojednávania, ktorú zákon vyžaduje na prípravu, keď právny zástupca otca navrhovateľky mal predvolanie doručené dňa 03.10.2019 a otec navrhovateľky až dňa 07.10.2019. V zmysle § 178 ods. 2 CSP musí byť účastníkovi (právnemu zástupcovi) poskytnutá vždy najmenej 5 dňová lehota na prípravu, pričom jej skrátenie prichádza do úvahy len vtedy ak by s tým dotknutý účastník (jeho zástupcu) sám súhlasil. Keďže nebola dodržaná táto päť dňová lehota na prípravu na strane povinného na pojednávanie, zakladá uvedený procesný postup súdu prvej inštancie dôvod na zrušenie rozhodnutia.

10. Odvolací súd je ďalej toho názoru, že v konaní nebol dostatočne zistený skutočný stav veci vo vzťahu k tvrdeným výdavkom navrhovateľky, príjmu matky navrhovateľky a príjmu osoby povinnej výživou. Odvolací súd posúdenie výdavkov navrhovateľky súdom prvej inštancie považuje za neúplné, kedy napríklad výdavky na školné vo výške 1300,- eur ročne, boli stanovené na sumu 130,- eur mesačne, avšak rok má 12 mesiacov, a teda výdavky by mali byť v sume 108,33 eur mesačne. Ďalej je potrebné preskúmať výdavok vo výške 160,- eur mesačne v súvislosti s výdavkami na stravu v škole, výdavky na mobil vo výške 40,- eur mesačne, výdavky na lieky v sume 30,- eur, poistenie 30,- eur, doučovanie v sume 20,- eur, a to z pohľadu ich účelnosti a odôvodnenosti ich výšky. Výživným by mali byť pokryté odôvodnené potreby oprávnenej osoby, pričom by mali vychádzať z možností, schopností a majetkových pomerov rodičov navrhovateľky. Výdavky v sume 520,- eur mesačne sa javia ako pomerne vysoké, a je potrebné preskúmať oprávnenosť ich výšky. Rovnako je potrebné zistiť, z čoho doteraz boli výdavky platené, t.j. ak boli platené matkou navrhovateľky, aký je jej príjem, nakoľko táto skutočnosť je tiež podstatnou pre určenie výšky vyživovacej povinnosti. Ak boli výdavky platené nevlastným otcom navrhovateľky, tak jeho príjem priamo nevstupuje do posudzovania uvedených okolností, keďže nejde o jeho vyživovaciu povinnosť, avšak ak tieto výdavky platil nevlastný otec navrhovateľky, je potrebné uvedené zhodnotiť vo vzťahu k životnému štandardu matky navrhovateľky. Výsluch matky navrhovateľky, prípadne jej partnera nemusí byť vykonaný (je na uvážení súdu prvej inštancie), ak budú relevantne zistené údaje o príjme druhého povinného rodiča (matky), resp. zdroj krytia výdavkov navrhovateľky. Rovnako je potrebné zistiť príjem povinného výživou ako aj jeho výdavky a prípadne aj príjem s ním spolužijúcich osôb. Nemožno súhlasiť so záverom odvolateľa, že diéty nevstupujú do jeho príjmu, ako ani so záverom súdu prvej inštancie, že diéty vstupujú v celom rozsahu do posudzovaného príjmu osoby povinnej z vyživovacej povinnosti. Je všeobecne známe, že vodiči z povolenia vykonávajú prácu šoféra v zahraničí práve aj z dôvodu diét, ktoré vnímajú a používajú ako zložku mzdy. Uvedený príjem je príjmom povinného, avšak nie v celom rozsahu pre účely výživného, nakoľko časť prostriedkov povinný spotrebuje reálne pri svojich služobných cestách na krytie svojich odôvodnených potrieb. Preto je nevyhnutné osobu povinnú z výživného k uvedeným skutočnostiam podrobne vypočítať. Po zistení skutočných príjmov a výdavkov matky navrhovateľky, ako aj otca navrhovateľky súd prvej inštancie bude pomerať príjmy oboch rodičov, ktorí sú osoby povinné z vyživovacej povinnosti. Pri oboch rodičov je potrebné vziať do úvahy vyživovaciu povinnosť k ďalšiemu dieťaťu (zistiť jej výšku) a s uvedenou skutočnosťou sa v rozhodnutí vysporiadať. Vo vzťahu k príjmu navrhovateľky v zahraničí je odvolací súd toho názoru, že tento príjem (ak nie je vo veľmi vysokej výške) nemá vplyv na vyživovaciu povinnosť, nakoľko v súlade s ustálenou súdnou praxou sa takýto príjem nezohľadňuje pri určení vyživovacej povinnosti rodičov. Odvolací súd k dokladovaniu pomerov otcom navrhovateľky uvádza, že nestačí predloženie potvrdenia o príjme odvolateľom, ale odvolateľ je povinný uviesť aj tvrdenia o výške zostatkov peňažných prostriedkov v hotovosti a na účtoch, cenných papieroch, majetkovej účasti v právnických osobách, prípadne majetku vyššej hodnoty (hnutelné alebo nehnuteľné veci).

11. Vzhľadom k uvedeným zisteným nedostatkom prvoinštančného konania - a to nedodržanie lehoty na prípravu pojednávania a oboznámenie sa odvolateľa so zmenou návrhu v primeranej lehote, ako aj k nedostatočne zistenému skutkovému stavu, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil v celom rozsahu vrátane výroku o trovách konania podľa § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

12. V ďalšom konaní súd prvej inštancie doplní dokazovanie opätovným výsluchom navrhovateľky (najmä k jej odôvodneným nákladom súvisiacich s návštevou strednej školy), výsluchom osoby povinnej výživou (k príjmom, výdavkom, majetkovým pomerom), zistením príjmov matky navrhovateľky, ako aj výšky ostatných vyživovacích povinností oboch rodičov. Až po takomto doplnení dokazovania posúdi súd prvej inštancie výšku oprávnených výdavkov navrhovateľky ako aj schopnosti a možnosti osoby povinnej výživou - otca platiť zvýšené výživné na plnoletú navrhovateľku a opätovne rozhodne vo veci.

13. O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie v súlade s § 396 ods. 3 CSP v novom rozhodnutí vo veci samej. Pri rozhodovaní o trovách konania je potrebné dôsledne zvážiť aplikáciu § 55 CMP.

14. Vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu je súd prvej inštancie viazaný (§ 392 ods. 2 CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Rozhodnutie o peňažnej povinnosti vo vzťahu k maloletému možno vykonať cestou exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).